

TABAKO GAMINIŲ MAŽMENINĖS
PREKYBOS VIETŲ IŠSIDĖSTYMO
LIETUVOS TERITORIJOJE PAGAL
SAVIVALDYBIŲ IŠDUOTAS
LICENCIJAS 2018 METAIS TYRIMAS IR
REKOMENDACIJOS DĖL
LICENCIJUOJAMOS VEIKLOS

Parengė

Violeta Verseckienė

Tabako, alkoholio, narkotinių
ir psichotropinių medžiagų
prekursorių licencijų skyriaus
vedėja

Rita Vaitiekūnaitė

Tabako, alkoholio, narkotinių ir
psichotropinių medžiagų
prekursorių licencijų skyriaus
vyriausioji specialistė

TURINYS

1. 2018 m. mažmeninės prekybos tabako gaminiais vietų pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais išsidėstymo Lietuvos teritorijoje tyrimas.....	2
1.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijos.....	2
1.2. Tabako gaminių prieinamumas Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių.....	3
1.3. Tabako gaminių prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose.....	3
1.4. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse.....	5
2. Savivaldybių teikiama informacija į Licencijų informacinę sistemą.....	7
3. Išvados ir rekomendacijos.....	8

1. 2018 m. mažmeninės prekybos tabako gaminiais pagal savivaldybių išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais vietų išsidėstymo Lietuvoje tyrimas

Departamentas 2018 metų antrą pusmetį iš savivaldybių susirinko informaciją ir apie išduotas, sustabdytas ir panaikintas licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais. Savivaldybės taip pat pateikė informaciją apie šių licencijų suvedimą į Licencijų informacinę sistemą.

Šios informacijos rinkimo tikslas – įvertinti licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (toliau – licencijų) skaičiaus kitimą per metus, įvertinti kiek gyventojų tenka vienai licencijai bei šio skaičiaus pokytį per metus, apibendrinti informaciją apie licencijų galiojimo sustabdymą ir panaikinimą.

Tyrime įvertinti Departamento surinkti duomenys apie savivaldybių išduotas licencijas nuo 2011 iki 2018 metų (žr. 1 lentelę).

1.1. Savivaldybių išduotų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo tendencijos

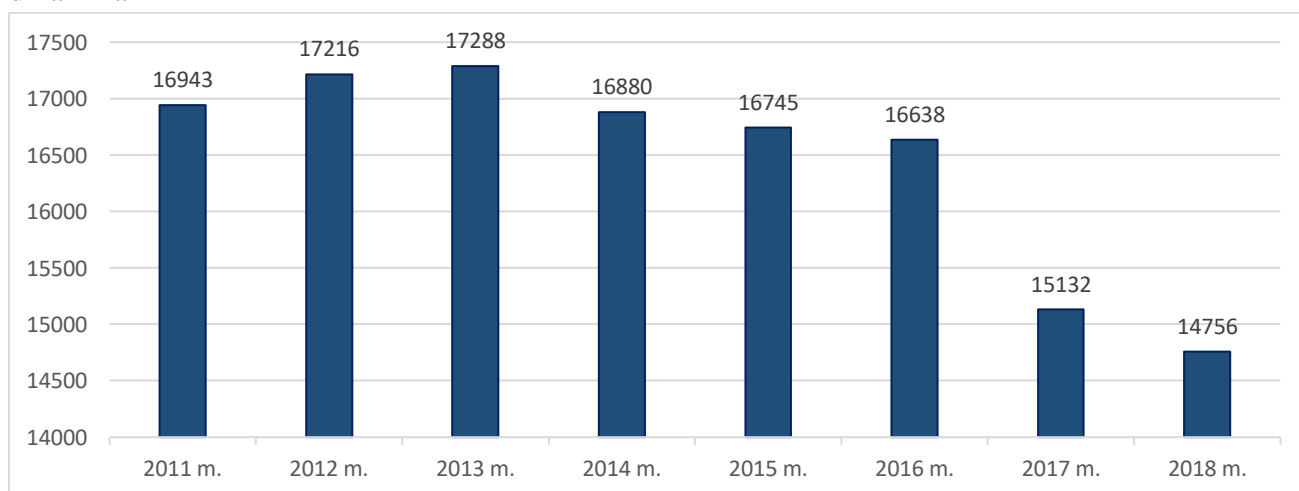
Savivaldybių pateiktais duomenimis, 2018 metų birželio 30 d. galiojo 14756 licencijos verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais 2011-2018 metais skaičius

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.
Licencijų skaičius	16943	17216	17288	16880	16745	16638	15132	14756

Iš pateiktos 1 lentelės matyti, kad nuo 2014 m. licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius pradėjo mažėti. 2018 metais įvertinus per metus išduotų, sustabdytų ir panaikintų licencijų skaičių, licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius sumažėjo 376 licencijomis arba 3 procentais, lyginant su 2017 metais (žr. 1 pav.).

1 pav. Licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus kitimo 2011 - 2018 m. dinamika

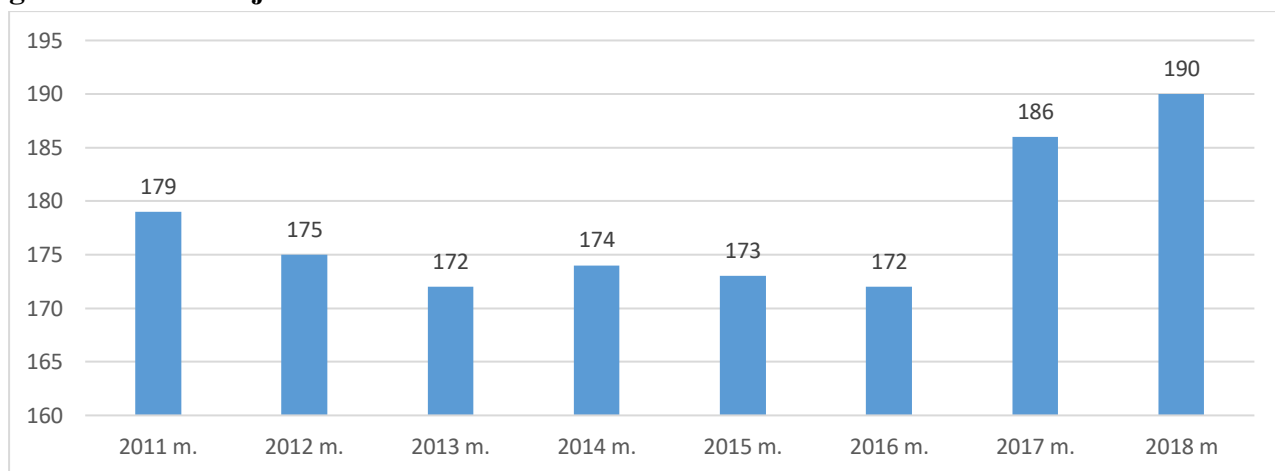

1.2. Tabako gaminių prieinamumas Lietuvoje pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių

2018 metais Lietuvoje vienai tabako gaminių mažmeninės prekybos licencijai tenka 190 gyventojų (2017 m. – 186 gyventojai).

Pagal 2 paveiksle pateiktus duomenis matyti, kad lyginant ankstesnių metų tabako gaminių prieinamumą pagal gyventojų skaičių, tenkantį vienai licencijai, 2018 metais tabako gaminių prieinamumas sumažėjo.

2 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais Lietuvoje 2011 – 2018 metais

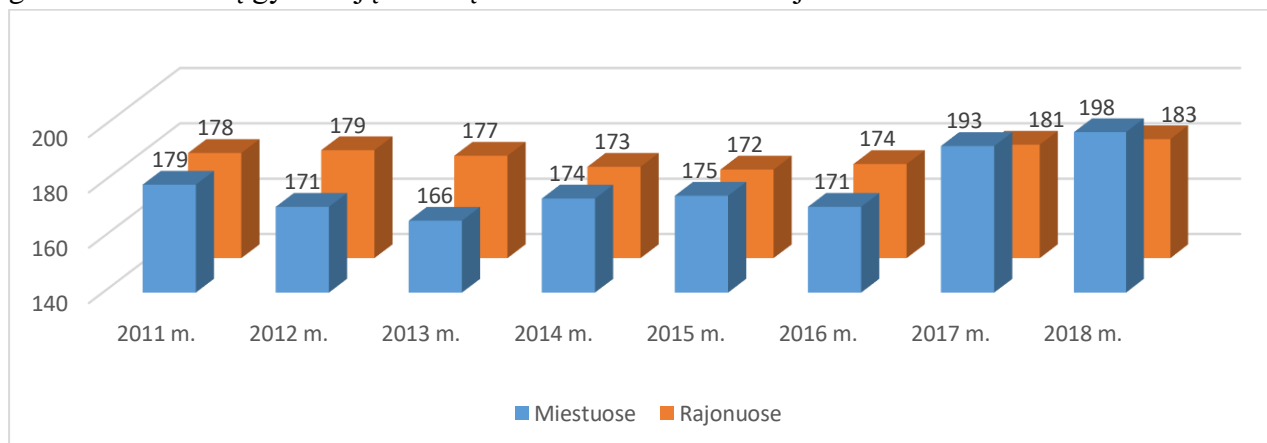

1.3. Tabako gaminių prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose

Departamentas įvertino ir palygino tabako gaminių prieinamumą pagal vienai licencijai tenkantį gyventojų skaičių (toliau – prieinamumas) miestuose ir rajonuose. 3 pav. pateiktos tabako gaminių prieinamumo miestuose ir rajonuose 2011-2018 metais kitimo tendencijos.

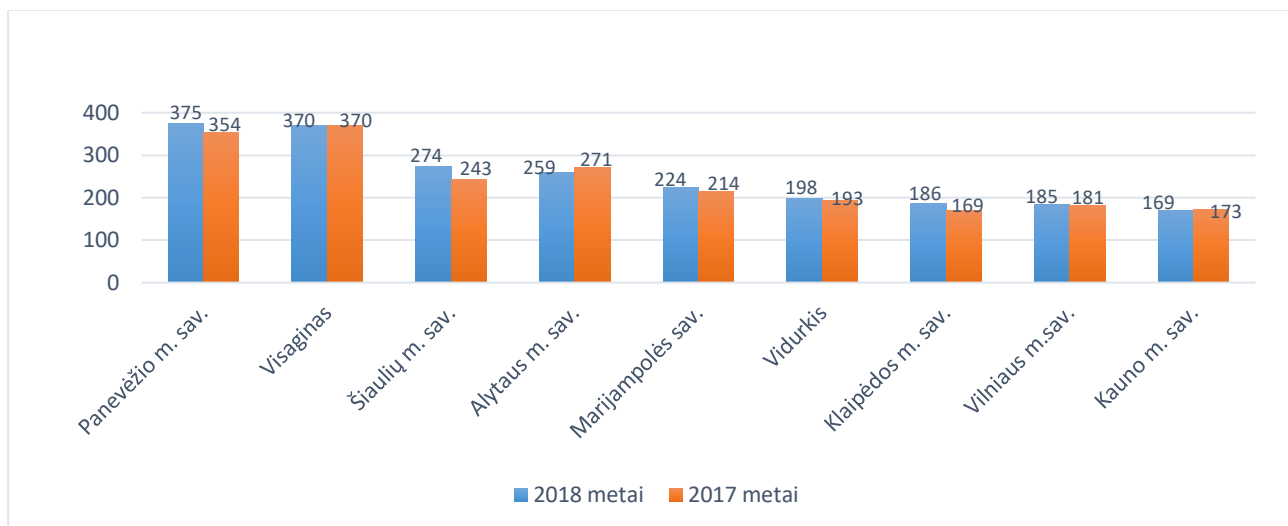
Lietuvos miestuose 2018 metais vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais teko 198 gyventojai, 2017 metais - 193 gyventojai, 2016 metais – 171 gyventojas. Lietuvos rajonuose 2018 metais vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais teko 183 gyventojai, kai 2017 metais teko 181 gyventojas, 2016 metais – 174 gyventojai.

3 pav. Tabako gaminių prieinamumas pagal vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais tenkantį gyventojų skaičių Lietuvos miestuose ir rajonuose 2011 – 2018 metais

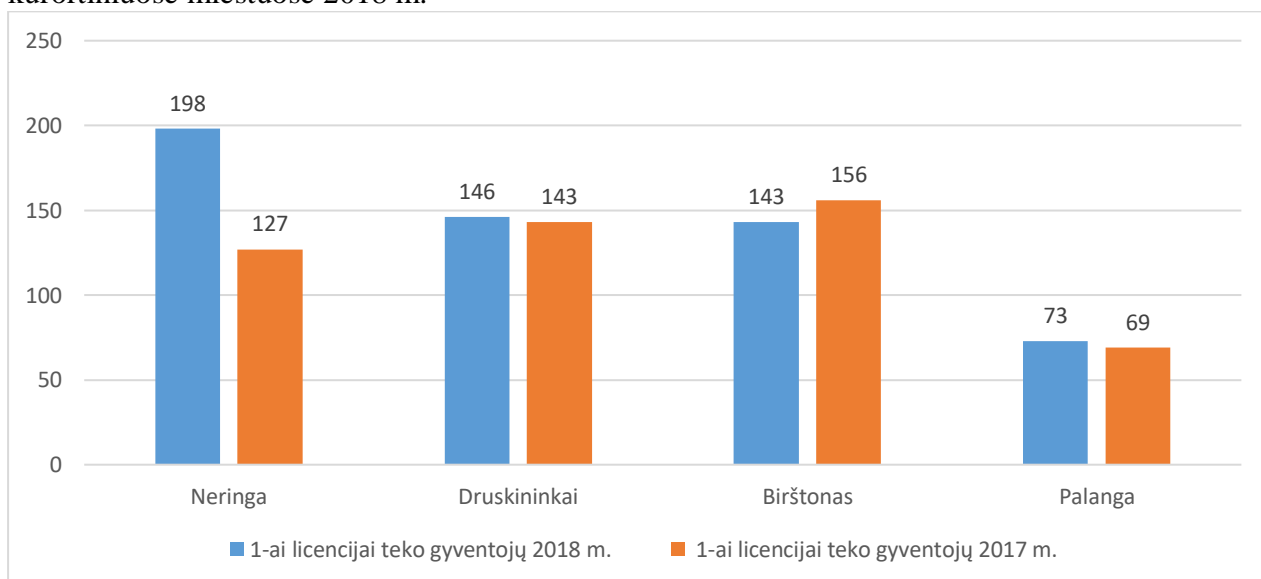
Mažiausias tabako gaminių prieinamumas 2018 metais Panevėžyje – 375 gyventojai 1 licencijai (2017 metais – 354 gyventojai). Didžiausias tabako gaminių prieinamumas yra Kauno mieste – 169 gyventojai (2017 metais -173 gyventojai) (žr. 4 pav.).

4 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais 2017 -2018 metais

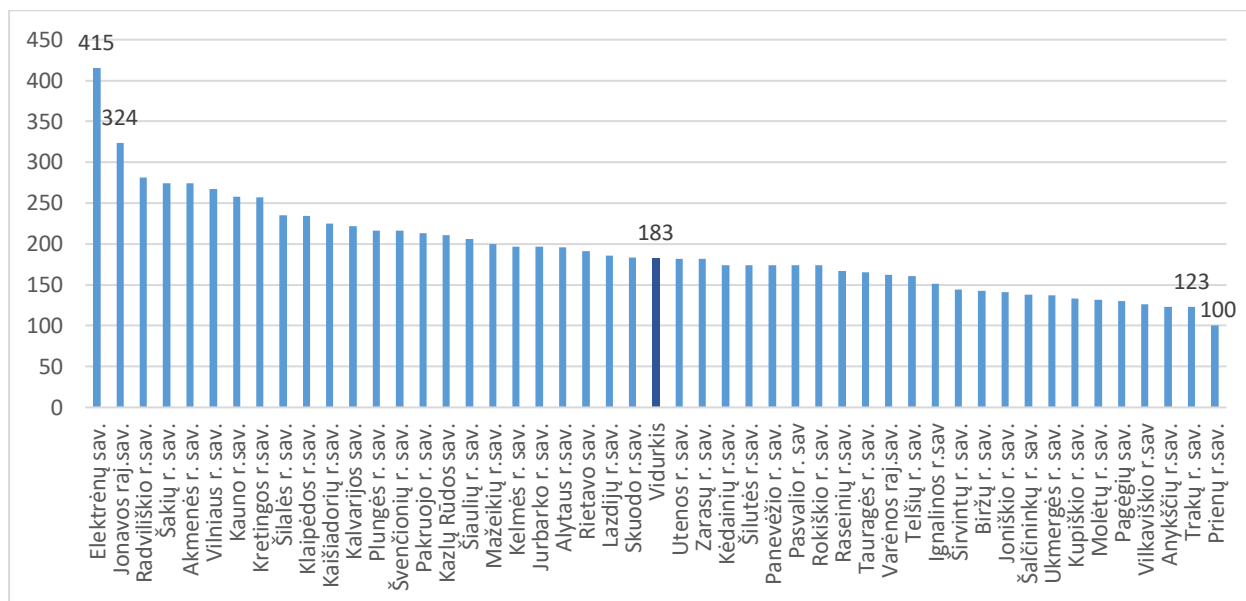
Pagal savivaldybių pateiktus duomenis, įvertintas tabako gaminių prieinamumas kurortiniuose miestuose. 2018 metais mažiausias tabako gaminių prieinamumas Neringoje – 198 gyventojai vienai licencijai (2017 metais – 127 gyventojai), didžiausias – Palangoje – 73 gyventojai (2017 metais - 69 gyventojai) (žr. 5 pav.).

5 pav. Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais kurortiniuose miestuose 2018 m.

2018 metais rajonų savivaldybėse vidutiniškai vienai tabako gaminių prekybos licencijai teko 183 gyventojas (2017 metais – 181 gyventojas) (žr. 6 pav.).

6 pav. Vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais, rajonuose 2018 metais

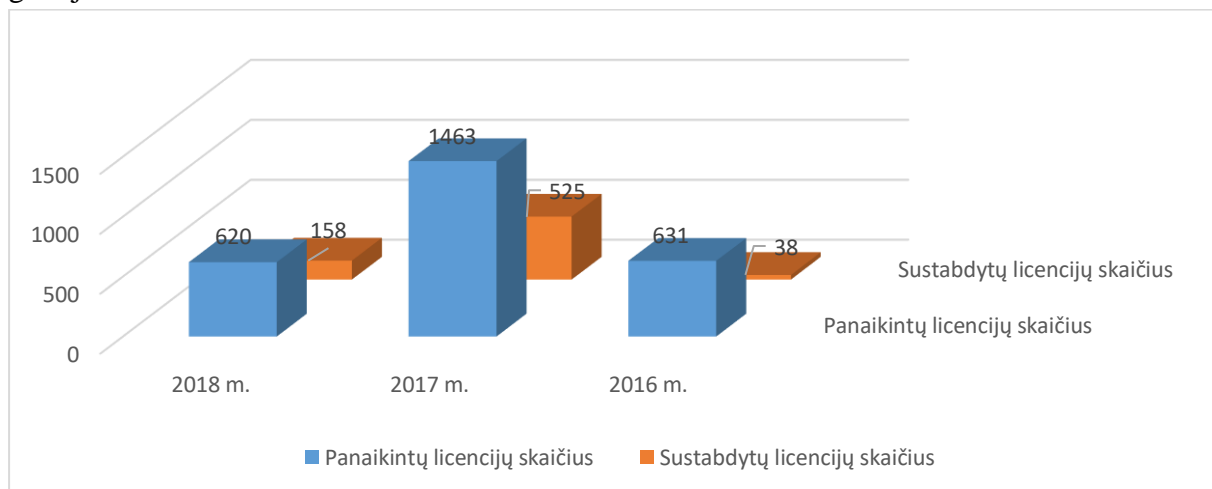
Vertinant tabako gaminių prieinamumą rajonuose, 2018 metais mažiausias tabako gaminių prieinamumas – Elektrėnų savivaldybėje – 415 gyventojų vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais (2016 metais – 376 gyventojai), Jonavos rajone – 324 gyventojai (2017 metais – 337 gyventojų), didžiausias – Trakų rajone – 123 gyventojų vienai licencijai (2017 metais – 113 gyventojų), Prienų rajone – 100 gyventojų (2017 metais – 113 gyventojų) (žr. 6 pav.).

1.4. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius rajonų ir miestų savivaldybėse

Departamentas, kasmet atlikdamas mažmeninės prekybos tabako gaminiais vietų išsidėstymo tyrimą, rekomenduoja savivaldybėms pasinaudoti Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 11 straipsnio 16 dalies 3 ir 6 punktais bei 12 straipsnio 9 dalies nuostatomis.

Departamentas surinko ir palygino duomenis apie savivaldybėse 2016 - 2018 m. sustabdytų licencijų ir panaikintų licencijų skaičių.

7 paveikslas. Sustabdytų ir panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimo skaičius 2016 - 2018 metais

2018 metais savivaldybės sustabdė 158 licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimą (2017 m. – 525 licencijų, 2016 m. – 38 licencijų), o panaikino 620 licencijų galiojimą (2017 m. – 1463 licencijų, 2016 m. – 631 licencijos) (žr. 7 pav.).

Iš pateiktos informacijos matyti, kad licencijų galiojimas 67 atvejais sustabdytas savivaldybės sprendimu, kai įmonės nevykdo veiklos, 91 atveju - įmonėms prašant, kai įmonės nevykdo veiklos (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Sustabdytų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse 2017 metais

Eil. Nr.	Savivaldybė	Sustabdytų licencijų galiojimo skaičius			
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą sustabdyti licencijos galiojimą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	kitais atvejais
1	Šakių r. sav.	33	1	32	0
2	Palangos m. sav.	19	5	14	0
3	Kaišiadorių r. sav.	14	6	8	0
4	Panevėžio m. sav.	12	5	7	0
5	Šilalės r. sav.	10	10	0	0
6	Kitos savivaldybės	70	64	6	0
	Iš viso	158	91	67	0

Daugiausiai licencijų galiojimą sustabdė Šakių rajono savivaldybė – 33 licencijos ir Palangos miesto savivaldybė – 19 licencijų (žr. 2 lentelė).

2018 metais savivaldybės panaikino 620 licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais galiojimą, iš jų 122 atvejais įmonėms prašant, 479 atvejais, kai įmonės likviduotos ar išregistruotos, 4 atvejais – savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos ir 15 atvejų – dėl kitų priežasčių (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. Panaikintų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičius savivaldybėse 2018 metais

Eil. Nr.	Savivaldybė	Panaikintų licencijų skyrius				
		Iš viso	Įmonė pateikia prašymą, kai nevykdo veiklos	Savivaldybės sprendimu, kai įmonė nevykdo veiklos	Įmonė likviduota ar išregistruota	Kitais atvejais
1.	Vilniaus m. sav.	133	2	0	129	2
2.	Klaipėdos m. sav.	101	14	0	87	0
3.	Šiaulių m. sav.	49	1	0	48	0
4.	Utenos r. sav.	45	0	0	45	0
5.	Prienų r. sav.	40	0	0	40	0
6.	Trakų r. sav.	31	3	0	28	0
7.	Šakių r. sav.	25	24	0	1	0
8.	Vilniaus r. sav.	21	0	0	21	0
9.	Marijampolės sav.	20	12	0	8	0
10.	Kelmės r. sav.	16	0	0	6	10
11.	Kitos savivaldybės	139	66	4	66	3
	Iš viso	620	122	4	479	15

Iš pateiktos lentelės matyti, kad daugiausiai licencijų panaikino Vilniaus miesto savivaldybė – 133 licencijas, ir Klaipėdos miesto savivaldybė – 101 licenciją (žr. 3 lentelė).

2. Savivaldybių teikiama informacija į Licencijų informacinę sistemą

Departamentas 2018 metais, rinkdamas informaciją iš savivaldybių apie išduotas, panaikintas ir sustabdytas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir tabako gaminiais, surinko informaciją ir apie licencijų suvedimą į Licencijų informacinę sistemą (toliau - LIS).

Apie licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais suvedimą į LIS nurodė 44 savivaldybės, tačiau 24 savivaldybių duomenys apie išduotas galiojančias licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais nesutampa.

2018 m. birželio 30 d. į LIS buvo suvesta apie 80 procentų visų išduotų galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais.

Panagrinėjus iš LIS gautą informaciją apie suvestas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir mažmenine prekyba tabako gaminiais pastebėjome, kad dvi savivaldybės į LIS nesuvedė nei vienos licencijos. Taip pat pastebėjome, kad kai kurių savivaldybių suvesta informacija nekorektiška.

Vilkaviškio rajono savivaldybė nurodė, kad savivaldybė negali suvesti informacijos į LIS, nes neišlikusi anksčiau išduotų licencijų dokumentacija.

3. Išvados ir rekomendacijos

3.1. Atlikus 2018 m. tabako gaminių vietų išsidėstymo pagal savivaldybių išduotų galiojančių licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičių, palyginus su 2017 metais, stebimas licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais skaičiaus sumažėjimas 3 procentais. Taip pat sumažėjo ir tabako gaminių prieinamumas: 2018 metais – 1 licencijai tenka 190 gyventojų 2017 metais – 186 gyventojai 1 licencijai. Matyti, kad ir savivaldybės, ir įmonės, turinčios licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais, pasinaudojo TKĮ 11 straipsnio 16 dalies 3 ir 6 punktų bei 12 straipsnio 9 dalies nuostatomis, sustabdė ar panaikino tam tikros dalies įmonių, nevykdančių licencijuojamos veiklos, licencijų galiojimą.

3.2. Tam, kad būtų žinomas realiai licencijuojamą veiklą vykdančių įmonių skaičius, Departamentas rekomenduoja savivaldybėms ir toliau nuosekliai įgyvendinti AKĮ 18⁶ straipsnio 7 dalies ir 34 straipsnio 19 dalies 8 punkto bei TKĮ 11 straipsnio 16 dalies 3 ir 6 punktų bei 12 straipsnio 9 dalies nuostatas.

3.3. Rekomenduojame savivaldybėms kuo greičiau į LIS suvesti visą informaciją apie išduotas licencijas verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais ir licencijas verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais.

3.4. Kadangi LIS pateikiama informacija yra vieša ir ja naudojami ne tik ūkio subjektai, bet ir valstybės institucijos, rekomenduojame savivaldybėms peržiūrėti pateiktą informaciją į LIS, ir radus netikslumų, juos patikslinti.